

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **A. Z.**, zastoupeného JUDr. Milošem Červinkou, advokátem se sídlem Haštalská 27, 110 00 Praha 1, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 18. 3. 2003, č. j. OAM-3471/VL-10-ZA08-2002, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 10. 2004, č. j. 8 Az 131/2003-32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 18. 3. 2003 neudělil žalovaný žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu; zároveň vyslovil, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 tohoto zákona.

Žalobu, jíž žalobce brojil proti tomuto rozhodnutí, zamítl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 26. 10. 2004. Jako důvod své žádosti o udělení azylu uváděl žalobce obavy ze soukromých osob, které se dopouštěly nátlaku a násilí vůči jeho rodičům, aby se obohatily (žalobcův otec totiž na Ukrajině podnikal). Tyto skutečnosti však ani podle městského soudu nesvědčí o tom, že by žalobce ve své vlasti mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu; žalovaný tak postupoval správně.

Proti zamítavému rozsudku městského soudu podal žalobce (stěžovatel) včas kasační stížnost; jako její důvody označil důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Uvedl, že byl v domovské zemi pronásledován pro svou příslušnost k sociální skupině, konkrétně k podnikatelskému stavu. Pronásledování se sice dopouštěli příslušníci „mafie“, tj. soukromé osoby, avšak státní orgány, které jsou spojeny s organizovaným zločinem, mu nebyly schopny či ochotny poskytnout ochranu; proto je u stěžovatele dán důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Nesprávné právní posouzení věci souvisí i s tím, že správní orgán si neopatřil dostatek informací o vydírání podnikatelů na Ukrajině a skutečném fungování státní ochrany v těchto případech. Stěžovatel napadá též závěr soudu ohledně překážky vycestování: při návratu na Ukrajinu by totiž byl ohrožen jeho život, neboť jeho rodina se před odchodem ze země vzepřela požadavkům mafie. Vycestování stěžovatele by bylo též v rozporu s čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech a základních svobodách, který zakládá právo na respektování soukromého a rodinného života. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Požádal též o to, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však - s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud se při hodnocení námítky nesprávného posouzení právní otázky neodchýlil od závěru žalovaného a městského soudu, že stěžovatel nespĺňuje důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Stěžovatel upozorňuje na to, že státní moc je na Ukrajině provázána s organizovaným zločinem, což je podle něj obecně známý jev; možnost domoci se státní ochrany je proto pouze teoretická. Tento „obecně známý jev“ však stěžovatel nijak nedokládá na své konkrétní životní situaci, což soudu znemožňuje se takovým tvrzením zabývat a vyvozovat z něj důsledky pro rozhodnutí ve stěžovatelově věci. Stěžovatel neuvádí, v čem spočíval nátlak a vydírání, jemuž byl údajně vystaven (kromě zmínky o vraždě spáchané na společníku jeho otce), ani zda, jak a u koho se před takovým jednáním domáhal ochrany. Ostatně ani v průběhu správního řízení tato svá tvrzení nijak nekonkretizoval a i v žalobě se omezil jen na abstraktní proklamace o provázanosti státní moci s organizovaným zločinem, o všudypřítomné korupci a o absenci reálné ochrany ze strany státu.

Kromě toho soud zdůrazňuje, že neschopnost státu poskytnout ochranu se pro účely azylového řízení nevztahuje k jakémukoli jednání, kterým třetí osoby protiprávně zasahují do sféry žadatele o azyl, nýbrž jen k jednání podmíněnému buď uplatňováním politických práv a svobod ze strany žadatele [§ 12 písm. a) zákona o azylu], nebo některou jeho sociální charakteristikou [písm. b) tohoto ustanovení]. Stěžovatelovo tvrzení o tom, že byl v zemi původu vystaven vydírání ze strany soukromých osob (resp. že mu byli vystaveni jeho rodiče), může snad svědčit o stavu obecné kriminality na Ukrajině; azylové řízení však neslouží k tomu, aby správní orgán snášel důkazy o množství a povaze obecně kriminálních činů v zemích původu žadatelů o azyl – byť i byly zaměřeny proti nim osobně a přispěly k jejich odchodu ze země – nýbrž ke zjištění či vyvrácení existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Je patrně častým jevem, že státní moc v zemi původu nedisponuje vždy dostatečnými prostředky k potírání obecné kriminality: to však souvisí s tím, že potlačování trestné činnosti bývá nevyhnutelně jen relativně úspěšné a jednotlivé

země se liší toliko mírou této úspěšnosti. Ta je ale opět pouze statistickým údajem a nevypovídá o zdaru či nezdaru při postupu v konkrétní věci. Stěžovatel nicméně žádné konkrétní okolnosti nepopsal, a další úvahy v tomto směru jsou proto nadbytečné.

Stěžovatel v kasační stížnosti poukazuje na to, že je příslušníkem sociální skupiny podnikatelů, a splňuje tedy důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) s. ř. s.; mylí se však, protože podnikatelský stav nelze za sociální skupinu ve smyslu tohoto ustanovení považovat. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl ve svém rozsudku ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004-60 (uveřejněno pod č. 364/2004 Sb. NSS), „určitá sociální skupina je skupina osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotyčných osob...“. Těchto kvalit však příslušnost k podnikatelskému stavu nedosahuje, což ostatně platí třeba i pro příslušnost k zaměstnaneckému stavu či ke skupině osob nezaměstnaných nebo osob, které nejsou vůbec výdělečně činné. Způsob, jakým si lidé obstarávají prostředky k živobytí, není zásadní a nezměnitelnou charakteristikou: odvíjí se toliko od schopností a možností konkrétní osoby, omezených snad jen situací na trhu práce či objektivními znaky této osoby (věk, vzdělání), a v průběhu jejího života se většinou i mění. „Sociální skupina“ podnikatelů, stejně jako další vyjmenované socioekonomické vrstvy obyvatelstva, tedy již pojmově nemůže být vystavena pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

Námítce nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci soud nepřisvědčil. Stěžovatel poukázal na nedostatek informací o vydírání podnikatelů na Ukrajině, a je pravda, že žalovaný se touto konkrétní otázkou nezabýval; to mu však nelze účinně vytýkat. Jak je již patrné z předchozí argumentace, povinností správního orgánu v řízení o udělení azylu není komplexně hodnotit politickou, ekonomickou a sociální situaci v zemi původu žadatele o azyl, ani se věnovat veškeré trestné činnosti a jiným jevům, jež neblaze ovlivňují život tamějších obyvatel, nýbrž zkoumat existenci důvodů pro udělení azylu. Skutečnost, kterou stěžovatel poměrně nekonkrétně označoval jako vydírání ze strany mafie, žalovaný správně zhodnotil jako okolnost nevýznamnou pro azylové řízení; nepochybil proto, pokud projevy této formy obecné trestné činnosti dále nezkoumal. Jak plyne z odůvodnění, dostatečným podkladem pro závěr, že stěžovatel nespĺňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, byly jeho vlastní výpovědi: již z nich je totiž zřejmé, že i pokud byl stěžovatel obtěžován pachateli trestné činnosti, nestalo se tak proto, že by uplatňoval politická práva a svobody [§ 12 písm. a)], nebo pro některou z jeho sociálních charakteristik uvedených v písm. b) citovaného ustanovení. Jakmile žalovaný na základě stěžovatelových sdělení dospěl k tomuto závěru, vyvrátil tím důvodnost stěžovatelovy žádosti o udělení azylu a na tomto zjištění mohl přestat.

Neobstojí konečně ani námitka nesprávného posouzení existence překážky vycestování. Ohrožení života, jehož se stěžovatel obává, totiž zakládá překážku vycestování jen tehdy, pokud vzniká v důsledku rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení [§ 91 odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o azylu]; nic z toho však u stěžovatele není dáno. Rovněž poukaz na čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech a základních svobodách je nepřijatelný. Neudělením azylu, resp. nevyslovením překážky vycestování, nezasahuje správní orgán do práva na respektování soukromého a rodinného života; ten se totiž odehrává mimo azylové řízení a není vázán na status azylanta v České republice. O tomto právu by snad bylo možno hovořit v souvislosti s institutem azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu; jak je však soudu známo, ani jeden

ze stěžovatelových rodičů, kteří též požádali o azyl, neuspěli, a i jejich kasační stížnosti ve věci byly zamítnuty (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2005, č. j. 1 Azs 170/2004-67, a ze dne 25. 5. 2005, č. j. 4 Azs 356/2004-71).

Stěžovatel se svými námitkami tedy neuspěl. Jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2005

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu